

Zitting 1976–1977

13 037

Comptabiliteitswet

Nr. 22

De vroegere stukken zijn gedrukt in de zittingen 1974–1975 en 1975–1976

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 13 oktober 1976

Bij de behandeling van de ontwerp-Comptabiliteitswet (13 037) op 25 mei jl. heb ik de toezegging gedaan, enkele detailvragen achteraf schriftelijk te zullen beantwoorden aangezien mij de tijd ontbrak voor enig ambtelijk overleg (Handelingen, blz. 4297, rechts, onderaan). Het zij mij vergund, u hierbij de bedoelde informatie te verstrekken.

1. Opgemerkt is onder meer, dat subsidiëring van eenzelfde instelling of activiteit door verschillende departementen in de begroting onvoldoende zichtbaar is (blz. 4262, links, onderaan).

In het algemeen is het zo, dat gemeenschappelijke bijdragen van verschillende departementen in de begroting tot uitdrukking worden gebracht door een zg. moederpost met aftrekposten enerzijds en door bijdrageposten anderzijds. Ter zake bestaat een instructie in de voorschriften voor de inrichting van de begroting. Deze zal in de voorschriften op basis van de nieuwe wet (artikel 7) nader worden bezien.

2. De vraag is gesteld (blz. 4262, rechts, eerste volledige alinea), of voor de Staat in enge zin een boekhoudregime moet bestaan, dat zozeer afwijkt van het regime, dat de private sector kent, dat geregeerd wordt door het Wetboek van koophandel en de Wet op de jaarrekening van ondernemingen.

De boekhouding (hierna aangeduid met het ruimere begrip administratie) van de Staat vertoont een aantal bijzondere aspecten doordat zij, in tegenstelling tot de administratie van ondernemingen, moet zijn ingesteld op een volledige bewaking van een bindende begroting van uitgaven (op kasbasis) en van verplichtingen alsook op het verschaffen van de gegevens voor een op het begrotingsstelsel gebaseerde rekening.

De mate, waarin bij een bepaalde rijksdienst behoefte bestaat aan een meer uitgebreide administratie dan die, welke aan de genoemde eisen voldoet, hangt af van het karakter van die dienst, de aard van zijn activiteiten, de daarvoor gebruikte hulpmiddelen e.d. Een dienst met een duidelijk bedrijfsmatig karakter (b.v. de staatslandbouwbedrijven in de Noord-Oostpolder) zal een administratie moeten voeren, welke mede is ingesteld op soortgelijke behoeften als die, waarin de administratie van een particuliere onderneming moet voorzien.

Ten aanzien van de staatsbedrijven, vallende onder de Bedrijvenwet, schrijft deze wet voor, de de jaarrekening onder andere een balans en een winst- en verliesrekening moet omvatten. Hieraan is inhaerent een systeem van administratie als bij ondernemingen gebruikelijk is. In het ontwerp voor een nieuwe Bedrijvenwet – dat in dit parlementaire jaar zal worden aangeboden – wordt rekening gehouden met de Wet op de jaarrekening van ondernemingen. Voorts ligt het in de bedoeling, in de nadere uitvoeringsvoorschriften meer gedetailleerd de bepalingen van die wet als richtsnoer te nemen.

3. Gevraagd is naar de gang van zaken met betrekking tot de controlerapporten van lagere overheden als ook naar de mate van onafhankelijkheid van de controle (blz. 4263, rechts).

De controle bij de gemeenten heeft als basis de artikelen 265bis t/m 265sexies van de Gemeentewet.

Ter uitvoering daarvan dient de gemeenteraad regelen vast te stellen met betrekking tot de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding van de ontvanger en van andere, in deze regelen te noemen, ambtenaren der gemeenten, met geldelijk beheer en met boekhouding belast. De controle dient te worden opgedragen aan één of meer in vermelde regelen aan te wijzen deskundigen. De regelen behoeven de goedkeuring van gedeputeerde staten.

Van de controles wordt een verslag opgemaakt, dat aan de raad en aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld. De gemeenterekening en de rekeningen van de takken van dienst worden door de aangewezen deskundige(n) op hun deugdelijkheid onderzocht. Het verslag van dit verzoek wordt bij de opgemaakte rekeningen aan de raad overgelegd en met de voorlopig vastgestelde rekeningen toegezonden aan gedeputeerde staten (artikelen 255 t/m 258 en 265 van de Gemeentewet).

Voor de provincies gelden ten aanzien van de controle min of meer overeenkomstige bepalingen. Artikel 244 van de Provinciewet draagt provinciale staten op één of meer deskundigen aan te wijzen voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding van de algemene dienst en de takken van dienst en regels voor de controle vast te stellen. De rekening wordt door de deskundige(n) op haar deugdelijkheid onderzocht. Het verslag van het onderzoek wordt bij de rekening gevoegd (artikel 135 van de provinciewet). Het verslag wordt met de vastgestelde rekening toegezonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken (artikel 137 Provinciewet).

Noch de Gemeentewet noch de Provinciewet kennen bepalingen die op zichzelf de onafhankelijkheid van de controle waarborgen. Het voornemen bestaat om, parallel aan de reorganisatie van het binnenlands bestuur, de controlebepalingen in de Gemeentewet en de Provinciewet te herzien. Beoogd wordt een grotere mate van uniformiteit, een garantie voor onafhankelijkheid en een aanpassing in verband met de Wet op de registeraccountants.

4. Gevraagd is naar de controle op zg. kleine kassen (blz. 4264, rechts, bovenaan en blz. 4295, rechts, onderaan). Wat betreft de bij de departementen aanwezige kassen (personeelsfondsen e.d.) dient een onderscheid te worden gemaakt tussen kassen, welke uitsluitend gevormd worden bij voorbeeld door ambtenaren van een bepaald departement, dus zonder bijdrage van het Rijk, en die waarin wel door het Rijk wordt bijgedragen. Met eerstbedoelde kassen dient het hoofd van het departement geen bemoeienis te hebben. Voor het beheer van die kassen draagt hij dan ook geen verantwoordelijkheid.

Ten aanzien van de bij dat departement voorkomende kassen, welke mede uit bijdragen van het Rijk worden gevormd, is uit een ingesteld onderzoek gebleken, dat in alle gevallen van het gevoerde beheer rekening en verantwoording wordt afgelegd en dat de verantwoordingen aan een controle worden onderworpen. Voorts is uit verkregen informatie niet gebleken dat er aanwijzingen zijn, dat het beheer bij enige kas op onverantwoorde wijze zou worden gevoerd. Het onderzoek is beperkt gebleven tot de bij de departementen voorkomende bijzondere kassen. Mede gezien de resultaten daar-

van leek het niet nodig het onderzoek uit te breiden tot de (zeer talrijke) buitendiensten.

5. Gevraagd is, welke maatstaven met betrekking tot de administratie zouden moeten gelden voor de «diffuse sector» tussen de Staat en de particuliere sector (blz. 4263, links, bovenaan en blz. 4295, tweede kolom, midden).

De hier bedoelde sector omvat talrijke privaatrechtelijke rechtspersonen, alsmede een aantal rechtspersonen sui generis. Op grond van bij het Departement van Financiën bestaande ervaringskennis kan worden gesteld, dat regel is dat deze rechtspersonen een jaarrekening opstellen bestaande uit een balans en een rekening van lasten en baten en dat in samenhang daarmee een op het stelsel van dubbel boekhouden gebaseerde administratie wordt gevoerd. Toepassing van het stelsel van kameralistische boekhouding komt slechts in beperkte mate voor.

Met het vorenstaande vertrouwen ik te hebben voldaan aan de destijds door mij gedane toezegging.

De Staatssecretaris van Financiën,
A. de Goede